

แนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดตามหลักพุทธสันติวิธีของชุมชนกุฎีจีน*

Guidelines for Solving Drug Problems According to Buddhist Peaceful Means of Kudi Jeen Community

¹สรเสริญ ศรีบุระพันธ์ และ ชันทอง วัฒนประดิษฐ์

¹Sansern Sriburaphan and Khantong Wattanapradith

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

Graduate School, Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand.

¹Corresponding Author's Email: Dhammatrooper@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ 1) ศึกษาสภาพบริบทการแก้ปัญหายาเสพติดและหลักพุทธสันติวิธีที่เอื้อต่อการแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชนกุฎีจีน 2) เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชนกุฎีจีนซึ่งผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการแก้ปัญหายาเสพติดจะสามารถต่อยอดขยายผลให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชนอื่นอย่างบูรณาการ ใช้รูปแบบการวิจัย เชิงคุณภาพ แบบภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชนกุฎีจีน ประกอบไปด้วย 1) ประธานชุมชน 2) กรรมการชุมชน 3) อาสาสมัครตำรวจชุมชน 4) สมาชิกชุมชน และ 5) ผู้ที่เคยก้าวพลาดในยาเสพติด รวมทั้งสิ้นจำนวน 5 คน วิเคราะห์ผลด้วยอุปนัยวิธี

ผลการวิจัย พบว่า ผู้ที่ปรารถนาจะแก้ปัญหายาเสพติดให้กับสังคมถือว่าเป็นผู้มีความหวังดีต่อเพื่อนมนุษย์อยากเห็นสังคมเกิดสันติสุข พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี เพื่อแก้ปัญหาให้ชุมชนทั้งปัญหาเรื่องพื้นฐานทางครอบครัว ซึ่งสาเหตุของปัญหาที่ทำให้สมาชิกชุมชนก้าวเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด พุทธสันติวิธีที่ใช้เป็นแนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชนกุฎีจีน เป็นไปตามแนวทางหลักสังคหวัตถุ 4 ประกอบด้วย 1) ทาน คือการให้การเสียสละทรัพย์สินที่ตนมีให้กับผู้อื่น เอื้อเฟื้อต่อเพื่อนมนุษย์เท่าที่ตนจะทำได้ไม่ลำบาก 2) ปิยวาจา คือการใช้วาจาที่ไพเราะชวนฟังสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน 3) อัตถะจริยา คือการทำประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่น 4) สมานัตตตา คือการปฏิบัติตนให้เสมอต้นเสมอปลาย

คำสำคัญ: ยาเสพติด; พุทธสันติวิธี; การแก้ปัญหายาเสพติด; แนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชนกุฎีจีน

Abstract

The research article consisted of the following objectives: 1) to explore problems of drug problems and the Buddhist peaceful means conducive to solving drug problems in Kudi Chin community; and 2) to present the guidelines for solving drug problems. The research findings would contribute to the development of a new body of knowledge on applying the Buddhadhamma to drug problems, which could then be extended to people interested in

*Received June 11, 2023; Revised April 28, 2024; Accepted April 30, 2024

addressing drug problems in other communities in an integrated manner. The study used a qualitative research approach to obtain data from the following 15 key informants through in-depth interviews: community leader, community committee members, home police volunteers, community member, and those who had previously used drugs. The obtained data were analyzed by inductive method.

From the study, the results show that persons who desire to solve drug problems for society are considered as having good intentions for other people, wanting the society to be peaceful, and changing in a positive way. The major reason that community people get involved with drugs is a problem with their family-related backgrounds. The Buddhist peaceful means as the guidelines for solving drug problems in Kudi Chin community are based on *Sanṅahavatthu* (the four bases of social solidarity) as follows: 1) *Dāna*, which refers to giving and sacrificing one's possessions in order to help others and alleviate their sufferings; 2) *Piyavācā*, which refers to pleasant speech in order to foster positive relationships; 3) *Atthacariyā*, which refers to conducting beneficial things to oneself and others; and 4) *Samānattatā*, which refers to conducting oneself in an equal and even manner.

Keywords: Drugs; Buddhist Peaceful Means; Solving Drug Problems; Guidelines for Solving Drug Problems in Kudi Jeen Community

บทนำ

ในระยะเวลาหลายทศวรรษที่ผ่านมา ประเทศไทยประสบปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด ซึ่งเป็นภัยต่อชีวิตเป็นพิษต่อสังคมเป็นภัยคุกคาม บ่อน ทำลาย ทั้งความมั่นคง ของประเทศ สังคม เศรษฐกิจ ตลอดจนสุขภาพอนามัยของพลเมืองผู้ติดยาเสพติดล้วนมีสุขภาพร่างกายที่ทรุดโทรมต้องดิ้นรน และกระทำทุกวิถี ทางเพื่อให้ได้เสพยาเสพติดในปริมาณที่มากและหลายครั้งขึ้น ร้ายแรงขึ้นเรื่อยๆ นานเข้าก็กลายเป็นคนที่ขาดวินัย ขาดความรับผิดชอบต่อตนเอง ส่งผล ให้ครอบครัวชุมชนและสังคมอ่อนแอลงตามลำดับ เกิดปัญหาสังคมในด้านต่างๆ ตามมาอย่างมากมาย อาทิเช่น ปัญหาครอบครัว ปัญหาที่ใช้ความรุนแรง ในการตัดสินปัญหา ปัญหาอาชญากรรม เป็นต้น รัฐบาลทุกยุคทุกสมัย ให้การป้องกันและปราบปราม การแก้ไข ปัญหาเสพติดเป็น นโยบายสำคัญที่ต้องดำเนินการให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ แต่ยาเสพติดไม่เคยจางหายไปจากสังคม ในปัจจุบันยังคงมีการแพร่ระบาดในกลุ่ม ผู้ที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด (Thavisin, Premcharoen, and Praphanphoj, 2018) โดยเฉพาะยาบ้า ยาไอซ์ ซึ่งเป็นเมทแอมเฟตามีน จัดอยู่ในหมู่ยาเสพติด ประเภท 1 ที่ผ่านมา รัฐบาลก็พยายามแก้ปัญหา โดยใช้มาตรการปราบปรามอย่างเข้มงวด ออกกฎหมาย หลายฉบับ เพื่อมุ่งป้องกันและปราบปรามปัญหาเสพติดที่เกิดขึ้น (National Statistical Office, 2022)

แม้รัฐบาลพยายามทำทุกวิถีทางเพื่อจะแก้ปัญหาเสพติด แต่ก็เหมือนแก้ปัญหาไม่ถูกจุด เกาไม่ถูกที่คัน จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหการแพร่ระบาดให้หมดสิ้นไปได้ เหมือนแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ เช่น ไม่อยากให้คนสูบบุหรี่ รมรงค์ให้คนเลิกบุหรี่ แต่รัฐก็ไม่อาจปิดโรงงานยาสูบได้ อาจด้วยเรื่องของผลประโยชน์บางประการ เช่นเดียวกัน รัฐมีอาจบังคับบัญชาเหล่ามิฉฉาชีพทั้งหลายหยุดการผลิตยาเสพติดได้ แม้จะมีการปราบปราม จับกุมพวกลักลอบผลิตแต่ก็มีอาจปราบปรามให้สิ้นรากคาบไปได้ ยังมีผลิออกมาจำหน่ายไม่มีวันหมดไปจากสังคมประเทศชาติ ทำให้เกิดอาชญากรรมต่างๆ ตามมา มากมายจนทำให้มี “ผู้ต้องขังในคดียาเสพติด

ล้นเรือนจำ” จากสถิติผู้ต้องราชทัณฑ์คดี พรบ. ยาเสพติดทั้งประเทศสำรวจ ณ วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2565 มีผู้ต้องราชทัณฑ์ 261,348 คน เป็นชาย 231,031 คน เป็นหญิง 30,317 คน และ ล่าสุดสำรวจ ณ วันที่ 1 มกราคม 2566 มาผู้ต้องราชทัณฑ์ 206,361 คน เป็นชาย 182,821 คนเป็นหญิง 23,541 คน (Department of Corrections, 2023) เมื่อเทียบกับปีก่อน ดูเหมือนว่าสถิติจะลดลงแต่ก็ถือว่ายังสูงอยู่มากเมื่อพิจารณาถึงความเสียหายที่เกิดขึ้นกับทรัพยากรบุคคลของประเทศชาติ

การพึ่งตนเอง เป็นพลังสำคัญในการผลักดันให้บุคคลได้มีการแก้ไขตนเองอย่างแท้จริง ค่านิยมนี้จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องสร้างให้เกิดขึ้นและมีอยู่ในตัวผู้ที่มีปัญหาให้ตระหนักในศักยภาพของตนเองเรียนรู้การช่วยเหลือตนเอง ลดการพึ่งพาบริการสังคมหรือผู้อื่นให้มากที่สุด ดังนั้นตราบไต่ที่ยังไม่สามารถที่จะหยุดยั้งการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ ประชาชนจำต้องร่วมแรงร่วมใจหันมาดูแลเอาใจใส่คนในชุมชนด้วยตนเอง จึงเป็นที่มาของการศึกษาวิจัยสารนิพนธ์ในหัวข้อ เรื่อง พุทธสันติวิธีเพื่อแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชน: กรณีศึกษา “ชุมชนกุฎีจีน” ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันและเสริมภูมิคุ้มกันทางจิตใจเป็นวัคซีนป้องกันไวรัสที่เรียกว่า “ยาเสพติด” เหมือนกับเราฉีดวัคซีนแล้วมีภูมิคุ้มกันโรคได้ฉันใด หากเรามีภูมิคุ้มกันทางจิตใจคือมีองค์ความรู้ทางศาสนา มีศีลธรรม คุณธรรม เป็นเกราะป้องกัน ก็จะสามารถรับมือกับการแพร่ระบาดของยาเสพติดได้ฉันนั้น เฉกเช่นการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-โควิด 19 เราไม่สามารถจะไปห้ามหรือบังคับบัญชาเชื้อไวรัส ไม่ให้ระบาดเข้ามาในชุมชนของเราได้แต่สิ่งที่เราทำได้คือการฉีดวัคซีนเพื่อสร้างภูมิคุ้มกันป้องกันเชื้อไวรัส มิให้เชื้อติดต่อมาถึงตัวเรารวมถึงคนในครอบครัวและชุมชน ดังนั้น การสร้างภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้คนในชุมชนมองเห็นพิษภัยของยาเสพติดไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยว ถวายทอดความรู้ด้านศีลธรรม คุณธรรม ให้มีความรู้ทางศาสนาเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางใจเพื่อเป็นเกราะป้องกันภัยจากยาเสพติดด้วยความร่วมมือของคนในครอบครัวและชุมชนด้วยตนเอง ไม่จำเป็นต้องหวังพึ่งปัจจัยภายนอกอีกต่อไป ส่วนการป้องกันปราบปรามผู้ผลิต,ผู้ค้าก็ให้เป็นหน้าที่ของทางเจ้าหน้าที่ของรัฐ เราก็แค่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่เป็นพลเมืองที่ดีคอยแจ้งเบาะแสข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดกับทางเจ้าหน้าที่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาสภาพบริบทการแก้ปัญหายาเสพติดและหลักพุทธสันติวิธีที่เอื้อต่อการแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชนกุฎีจีน
2. เพื่อนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชนกุฎีจีนซึ่งผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์ต่อการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการแก้ปัญหายาเสพติด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) แบบภาคสนามโดยมีวิธีการดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการศึกษาวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับยาเสพติด แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการแก้ปัญหายาเสพติด แนวคิด ทฤษฎีการสร้างการมีส่วนร่วมชุมชน ตามหลักพุทธสันติวิธี เพื่อนำมาใช้ในการสร้างกรอบแนวคิดและเครื่องมือวิจัย

ขั้นตอนที่ 2 การสัมภาษณ์เชิงลึกแบบกึ่งมีโครงสร้าง ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง (Purpose sampling) โดยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ตอบวัตถุประสงค์การวิจัย เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชนต้นแบบ

ขั้นตอนที่ 3 กระบวนการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ หากคุณภาพเครื่องมือโดยตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) มีการวิเคราะห์ความตรงทางด้านเนื้อหา (Content Validity) ด้วยการคำนวณหาค่าดัชนี

ความสอดคล้อง (Index of Consistence : IOC) ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการผู้เชี่ยวชาญ 3 คน โดยเครื่องมือที่จะนำไปใช้ต้องได้รับการให้น้ำหนักความน่าเชื่อถือจากคณะกรรมการร้อยละ 80 ขึ้นไป

ขั้นตอนที่ 4 ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (Informal interview) กลุ่มผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key performants) ประชากรเป้าหมายที่ศึกษาเป็นกลุ่มจำนวน 6 ท่าน ได้แก่ ผู้นำศาสนา ผู้นำชุมชน ตำรวจชุมชน เด็กและเยาวชนที่เคยก้าวพลาดในยาเสพติด และสมาชิกชุมชน โดยใช้การคัดเลือกแบบเจาะจง เกณฑ์ในการคัดเลือก คือ ผู้ที่มีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนภูมิจีนในช่วง 5 ปี ที่ผ่านมา และเต็มใจที่จะให้ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาภาคสนาม เมื่อเห็นว่ามีข้อมูลมีมากพอ นำมาจัดตามประเภทของข้อมูล สร้างบทสรุป โดยนำข้อมูลที่ได้จากการสร้างข้อสรุปชั่วคราวที่ผ่านการตรวจสอบยืนยันแล้วเข้าด้วยกัน เชื่อมโยงข้อสรุปเป็นบทสรุปย่อยและเชื่อมโยงบทสรุปย่อยเข้าด้วยกันเป็นบทสรุปสุดท้าย และตรวจสอบข้อมูลด้วยการตรวจสอบแบบสามเส้า การวิเคราะห์ข้อมูลคุณภาพด้วยการการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1 จากการที่ได้ลงพื้นที่สัมผัสกับชุมชนภูมิจีน ชุมชนภูมิจีนเป็นชุมชนพหุวัฒนธรรมที่อยู่ในระแวกที่แวดล้อมไปด้วยชุมชนหลายชุมชนอาทิ ชุมชนวัดประยูรวงศาวาส ชุมชนวัดกัลยา ชุมชนภูมิจีน และชุมชนภูมิจีน เป็นชุมชน 3 ศาสนา 4 ความเชื่อประกอบไปด้วยศาสนาพุทธ ศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม และศาสนาพราหมณ์หรือฮินดู ชุมชนภูมิจีนเป็นชุมชนที่นับถือศาสนาคริสต์นิกายคาทอลิก โดยมีโบสถ์ซางตาครูสเป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจของชุมชน มีหลวงพ่อบาทหลวงเจ้าอาวาสเป็นผู้ที่คอยอบรมสั่งสอนให้ความรู้ทางด้านศีลธรรมเพื่อสร้างความเข้มแข็งทางด้านจิตใจให้กับศาสนิกชน ส่วนทางด้านสภาพบริบทปัญหาเสพติดของชุมชนภูมิจีนในอดีตมีการแพร่ระบาดของยาเสพติดหนักมาก จากการวิเคราะห์เห็นว่าปัญหาหลักมีผลมาจาก ปัญหาด้านการศึกษา สังคมสิ่งแวดล้อม และ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ ประเด็นปัญหาด้านการศึกษา เนื่องจากมีกลุ่มเด็กเยาวชนที่ไม่ได้ศึกษาต่อ หรือจบแค่การศึกษาภาคบังคับ ไม่ว่าด้วยเหตุปัจจัยด้านทุนการศึกษา หรือด้วยเหตุปัจจัยอื่นที่ไม่เอื้อต่อการได้ศึกษาต่อ สำหรับปัญหาด้านสังคมสิ่งแวดล้อมที่มีส่วนต่อเนื่องมาจากปัญหาด้านการศึกษาเนื่องจากเมื่อเยาวชนไม่ได้ศึกษาต่ออยู่บ้านเฉยๆ และไม่มียานพาหนะเนื่องจาก 1) ด้วยวัยที่ยังไม่ถึงเกณฑ์ 2) วุฒิการศึกษาที่ต่ำหางานทำยาก จึงจำใจที่ต้องอยู่ในภาวะที่ว่างงานต่างคนต่างอยู่ตามมีตามเกิด นอกจากนี้ ปัญหาด้านเศรษฐกิจที่ส่งผลเริ่มต้นมาจากปัญหาด้านการศึกษาต่อเนื่องมาถึงปัญหาสังคมสิ่งแวดล้อมจนมาถึงปัญหาด้านเศรษฐกิจเนื่องจากการว่างงานไม่มีงานทำไม่มีรายได้ส่งผลกระทบต่อปัญหาความเป็นอยู่ของสังคมชุมชน ซึ่งเป็นเหตุปัจจัยให้เด็กเยาวชนก้าวเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด กล่าวได้ว่าปัญหาทั้งสามด้านมีจุดเริ่มต้นมาจากปัญหาด้านการศึกษาส่งผลให้เกิดปัญหาด้านสังคมสิ่งแวดล้อมและปัญหาเศรษฐกิจ ทั้งนี้ชุมชนภูมิจีนเป็นชุมชนชาวโปรตุเกสที่สืบเชื้อสายและมีประเพณีวัฒนธรรมที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนมายาวนาน มีบ้านเรือนทั้งหมด 261 หลังคาเรือน มีสมาชิกชุมชน 896 คน ชุมชนภูมิจีนเป็นชุมชนปิด แต่เนื่องด้วยเป็นชุมชนที่แวดล้อมไปด้วยหลายชุมชนมีโอกาสที่สมาชิกในชุมชนไปคบค้าสมาคมกับเพื่อนชุมชนใกล้เคียงที่ติดยาเสพติดจนระบาดเข้ามาในชุมชนด้วยเหตุจากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ซึ่งอดีตที่ผ่านมาทำให้มีการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชนหนักมาก จนมาถึงประธานชุมชนคนปัจจุบันได้เล็งเห็นปัญหาอุปสรรคดังกล่าวว่า เป็นปัญหาที่ต้องรีบเร่งแก้ไขจึงได้มีนโยบายการแก้ปัญหาเสพติดอย่างจริงจังและได้ขอความร่วมมือกับชุมชนในการแก้ปัญหาจนนโยบายการแก้ปัญหาเสพติดประสบความสำเร็จและได้ชื่อว่าเป็นชุมชนสีขาวปลอดยาเสพติด นอกจากได้รับความชื่นชมในฐานะต้นแบบ

ชุมชนสีขาวปลอดยาเสพติดแล้ว ด้วยความรักสามัคคีและมีผู้นำที่ทำงานอย่างมีส่วนร่วม ทำให้ชุมชนภูฎิจีนพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ตามแนวชุมชนวิถีคริสต์ มีนักท่องเที่ยวมาเยือนเป็นจำนวนมาก ทั้งคนไทยและต่างชาติ

ทั้งนี้ สาเหตุการแพร่ระบาดของยาเสพติดในชุมชน มาจากสังคมและสิ่งแวดล้อม กล่าวคือ จากตัวผู้กระทำผิดเองที่ไม่เข้มแข็งอยากได้ใคร่มีจากการค้ายาเสพติด การถูกเพื่อนชักชวน และพ่อแม่ขาดการเอาใจใส่และไม่มีเวลา เป็นเรื่องของเศรษฐกิจ กล่าวคือ มาจากปัญหาการว่างงาน และ ด้วยการศึกษาที่น้อยทำให้หางานทำได้ไม่พอเลี้ยงชีพและปัญหาการว่างงาน ถอดบทเรียนความสำเร็จการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนภูฎิจีน คือ ในเรื่องของปัญหาพื้นฐานทางครอบครัว, การศึกษา, เศรษฐกิจ และสังคม หลักที่นำมาใช้แก้ปัญหา คือ ให้ความรู้ สร้างงานให้มีรายได้ สร้างความเข้าใจ ปัญหาการไม่มีหลักยึดเหนี่ยวทางจิตใจ (ทางศาสนา) หลักที่ใช้ในการแก้ปัญหา คือ เข้าโบสถ์ศึกษาคัมภีร์ทางศาสนาในวันอาทิตย์ ปัญหาเยาวชนมีภูมิคุ้มกันทางศีลธรรมมีไม่มากพอ หลักที่ใช้ในการแก้ปัญหา คือ หลวงพ่อเจ้าอาวาส บาทหลวงอบรมด้านศีลธรรม สำหรับประเด็นเรื่องของสังคมชุมชนอ่อนแอ หลักที่นำมาใช้ในการแก้ปัญหา คือ สร้างการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนให้เกิดความรักความสามัคคี หลักพุทธสันติวิธีที่เอื้อต่อการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชน คือ หลักสังคัตถ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถจริยา สมานัตตตา

วัตถุประสงค์ที่ 2 แนวทางการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนด้วยพุทธสันติวิธี ผลการศึกษาพบว่า จากการถอดบทเรียน พบว่า แนวทางและวิธีการป้องกันปัญหาเสพติด ของชุมชนภูฎิจีน ใช้วิธีการโดยสนับสนุนให้เยาวชนหรือสมาชิกในชุมชนให้มึนงานทำเพื่อมิให้ผู้ที่กำลังพลัดใบยาเสพติดกลับไปกระทำผิดซ้ำ รวมถึงสมาชิกคนอื่นๆ ในชุมชนให้มึนงานทำกันทุกคน เนื่องจากปัญหาการว่างงานเป็นปัญหาด้านเศรษฐกิจ ไม่มีรายได้มาเลี้ยงชีพจนเจอครอบครัว เป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาเสพติดตามมา โดยชุมชนอาศัยทุนจากกองทุนแม่เพื่อแผ่นดินรวมทั้งทรัพย์สินส่วนตัวของผู้ที่เสียสละเพื่อชุมชน เป็นกองทุนตั้งต้นในการเริ่มต้นชีวิตหลังพ้นโทษ และอาศัยโบสถ์ข้างตารุส เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางศาสนา มีหลวงพ่เจ้าอาวาสอบรมให้ความรู้ด้านศีลธรรมเป็นเกราะป้องกันภัยทางด้านจิตใจ สำหรับแนวทางการแก้ปัญหาเสพติดของชุมชน โดยใช้หลักการให้ความรู้ด้านยาเสพติด เช่นเจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่และมีความรู้ด้านยาเสพติดมาให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดเพื่อให้รู้เท่าทันภัยยาเสพติด และใช้วิธีการเก็บปัสสาวะเพื่อตรวจหาสารเสพติดในกลุ่มเยาวชนที่มีความเสี่ยง โดยขอความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชนเพื่อค้นหาผู้ติดยาเสพติดในชุมชนให้ห่างไกลยาเสพติด ทั้งอาศัยการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชน สร้างความรักความสามัคคีในการอยู่ร่วมกัน เมื่อวิเคราะห์จากการวิจัยแนวทางการแก้ปัญหาเสพติดของชุมชนภูฎิจีนแบ่งเป็น 2 นัยยะ นัยยะแรกคือการป้องกัน นัยยะที่สองคือการแก้ปัญหาเสพติด ทั้งสองนัยยะมีการขับเคลื่อนโดยสมาชิกชุมชนทุกฝ่ายสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพึ่งพาตนเองร่วมกัน โดยมีผู้นำศาสนา ประธานชุมชน กรรมการชุมชน อาสาสมัครตำรวจบ้าน และ สมาชิกในชุมชน ซึ่งตัวแทนจากทุกฝ่ายช่วยกันขับเคลื่อนปัญหาหลัก 3 ด้าน 1) ปัญหาด้านสังคมสิ่งแวดล้อม 2) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ 3) ปัญหาด้านการศึกษา นัยยะแรกเป็นการป้องกันภัยยาเสพติด 1) ปัญหาด้านสังคมสิ่งแวดล้อม ด้วยการที่ชุมชนสร้างความเข้าใจให้การศึกษาข้อมูลข่าวสารและความรู้กับสมาชิกให้รู้จักพิจารณาในการเลือกคบเพื่อน เข้าสังคมอย่างรู้เท่าทันเพื่อหลีกเลี่ยงการเข้าถึงยาเสพติดถ้าคบเพื่อนดีมีกลยาณมิตรก็จะนำพาสู่วิถีชีวิตที่ดี ถ้าเจอเพื่อนที่แย่นำพาชีวิตให้แย่ตามเพื่อเป็นการป้องกันให้ตนเองและครอบครัวตลอดจนถึงชุมชนให้รอดพ้นจากภัยยาเสพติด 2) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ (การว่างงาน) ชุมชนสนับสนุนให้สมาชิกมีงานทำ มีรายได้ โดยอาศัยกองทุนแม่เพื่อแผ่นดินในการแก้ปัญหการว่างงานเพื่อเป็นการป้องกันมิให้เยาวชนที่เคยก้าวพลาดกลับไปกระทำผิดซ้ำ 3) ปัญหาด้านการศึกษา ในเบื้องต้นทางชุมชนให้มีการสนับสนุนในเรื่องการศึกษา

ตามฐานานุรูปไม่ได้มีการแก้ปัญหาอย่างเป็นรูปธรรม จากการสังเกตแนวทางการแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชน ภูมิปัญญาเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าในระยะสั้นเพื่อการแก้ปัญหายาเสพติดให้เกิดเป็นรูปธรรม โดยการพึ่งพาตนเองของชุมชน ในระยะยาวต้องอาศัยองค์กรภาครัฐในการแก้ปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะปัญหาด้านการศึกษาซึ่งจะส่งผลดีต่อด้านเศรษฐกิจและสังคมสิ่งแวดล้อมให้มีการพัฒนาการที่ดีขึ้นต่อไป

นัยยะที่สอง การแก้ปัญหายาเสพติด เป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว กล่าวคือใช้หลักการให้ความรู้ด้านยาเสพติด โดยจัดให้มีการอบรมเชิงเจ้าหน้าที่สาธารณสุขชุมชน รวมทั้งเจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีหน้าที่และมีความรู้ด้านยาเสพติดมาให้ความรู้เกี่ยวกับโทษภัยของยาเสพติดเพื่อเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันแก่บุคคลให้มีความสามารถที่จะเผชิญหน้ากับปัญหาอุปสรรคและเหตุการณ์ต่างๆ ที่ผ่านเข้ามาในชีวิต ให้รู้เท่าทันภัยยาเสพติด และใช้วิธีการเก็บปัสสาวะเพื่อตรวจหาสารเสพติดในกลุ่มเยาวชนที่มีความเสี่ยง โดยขอความร่วมมือจากสมาชิกในชุมชนเพื่อค้นหาผู้ติดยาเสพติดในชุมชนทั้งเป็นการกดดันให้การใช้ยาเสพติดให้ลดลงและห่างไกลยาเสพติดมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อนำผลการวิจัยเสนอผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อื่นต่อไป

ผู้วิจัยสรุปนำเสนอทางการแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชนโดยพุทธสันติวิธี

1) การให้ความจริงจัง ให้โอกาส ให้ความร่วมมือ กล่าวคือ ต้องมีนโยบายและเป้าหมายในการแก้ปัญหายาเสพติดอย่างจริงจัง ให้ความรู้ความเข้าใจถึงโทษและภัยของยาเสพติดและขอความร่วมมือสมาชิกในชุมชน ในการตรวจหาสารเสพติดและต้องตรวจกับทุกคนที่เข้ามาอยู่อาศัยในชุมชนเพื่อไม่ให้ยาเสพติดเข้ามาในชุมชน ที่สำคัญผู้นำชุมชนต้องมีความจริงจังและจริงใจในการแก้ปัญหายาเสพติด ใครเข้าออกชุมชน ก็แจ้งข่าวให้ทราบกัน โดยเฉพาะกับคนที่เข้ามาอยู่ในชุมชนต้องมีการขอความร่วมมือในการตรวจหาสารเสพติดเพื่อป้องกันการนำยาเสพติดเข้าแพร่ระบาดในชุมชนเพื่อประโยชน์ของชุมชน โดยส่วนรวมตามกฎหมายที่ชุมชนตั้งกันขึ้นมา จนทุกอย่างเป็นไปอย่างราบรื่นด้วยดี แม้ว่าจะไม่พบแล้ว แต่ก็มีผู้มาตรวจอยู่บ้างเว้นระยะห่างนานๆ สัปดาห์หรือเท่าที่ทำอยู่ประมาณเดือนละครั้ง การให้โอกาสผู้ก้าวพลาด กล่าวคือ ชุมชนมีกองทุนแม่เพื่อแผ่นดินช่วยเหลือผู้ที่ก้าวพลาดในยาเสพติดหรือผู้ที่พ้นโทษออกมาให้เป็นทุนในการเริ่มต้นชีวิตใหม่ เพื่อไม่ให้กลับไปกระทำผิดซ้ำ ให้คำแนะนำ ให้โอกาสแก้ไขปรับปรุงเปลี่ยนแปลง บางคนที่มีฝีมืออันจะกินบางทีเสียสละทรัพย์ส่วนตัว เมื่อเขาตั้งตัวได้แล้วมีอาชีพมีการมีงานทำมีรายได้เลี้ยงตัวเอง ก็ให้เขาช่วยเหลือผู้อื่นต่อไป เป็นการส่งต่อความดีงามที่เขาได้รับจากชุมชนแล้วทำความดีต่อผู้อื่น เป็นการมอบความรักความเมตตา

2) การสื่อสารภาษารักและเป็นมิตร สร้างความเข้าใจ สร้างพื้นที่ปลอดภัย สร้างความหวัง กล่าวคือ ชุมชนควรหาทางเข้าไปพูดคุยกับผู้ก้าวพลาดเพื่อพูดคุยเหมือนพี่น้องเหมือนญาติเราคนหนึ่ง พูดคุยด้วยคำพูดที่น่าฟัง ไม่ดูถูกดูแคลน ให้เกียรติเขา ก็คือลูกหลานเรานั่นแหละเหมือนคนทั่วๆ ไป ดังนั้นการสื่อสารของคนในชุมชนในการพูดคุยกับผู้พ้นโทษออกมา คือ การมีผู้ใหญ่ในชุมชนที่น่าเคารพนับถือเข้ามาพูดคุยด้วยความเป็นกันเองเป็นห่วงเป็นใย พูดคุยเหมือนพี่น้องเหมือนญาติไม่ดูถูกดูแคลน ให้เกียรติ สร้างพื้นที่ปลอดภัยด้วยความเข้าใจ ทางด้านจิตใจในชุมชนคือ การมีผู้นำศาสนาคอยอบรมลูกหลานในชุมชน เช่น ตัวอย่างชุมชนภูมิปัญญา วันอาทิตย์ทุกคนต้องเข้าโบสถ์ คุณพ่อก็จะคอยเตือนสั่งสอนไม่ให้ยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด

3) การสร้างคุณค่าในตนและความภาคภูมิใจจากการได้ทำประโยชน์และได้รับการยอมรับ คือ การส่งเสริมเป็นจิตอาสาช่วยงานชุมชนช่วยงานสาธารณะให้มีความร่วมมือกับทางชุมชนคอยสอดส่องดูแลชุมชนช่วยเหลือผู้อื่นหรือช่วยงานสังคมสาธารณะเมื่อเขาตั้งตัวได้แล้วมีอาชีพมีการมีงานทำมีรายได้เลี้ยงตัวเองได้ช่วยเหลือผู้อื่นต่อไปเป็นการส่งต่อความดีงามที่เขาได้รับจากชุมชนแล้วทำความดีต่อผู้อื่น

4) การส่งเสริมการมีจิตอาสาทำความดีต่อเนื่องเป็นต้นแบบให้กับเยาวชนรุ่นน้อง คือ การชักชวนให้ผู้เคยก้าวพลาดมาเป็นผู้แนะแนวทางและให้ความร่วมมือกับทางชุมชนเป็นอย่างดี หลังจากที่เขาพ้นโทษออกมาแล้วและได้มาร่วมโครงการกับทางชุมชน เขาจะให้ความร่วมมือด้วยดีวางตัวเป็นพลเมืองที่ดีและปฏิบัติเสมอต้นเสมอปลายเมื่อทางชุมชนให้สิ่งดีงามกับเขาเหล่านั้นก็ส่งความดีงามนั้นต่อผู้อื่น ช่วยงานสาธารณะถึงแม้บางคนไม่ได้เป็นจิตอาสาสมัครมีตำแหน่งอะไรแต่ก็ช่วยงานชุมชนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยทำให้เกิดความรู้ใหม่ เรียกว่า “Protect For Peace” การป้องกันเพื่อสันติสุข จากงานวิจัยการแก้ปัญหายาเสพติดตามหลักพุทธสันติวิธีของชุมชนภูมิเงิน ด้วยหลักสังคหวัตถุ 4 ทาน ปิยวาจา อุตถจริยา สมานัตตตา และหลักการมีส่วนร่วมของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขของชุมชน ทำให้พบว่า การแก้ปัญหาเสพติดของชุมชนโดยการป้องกัน ชุมชนด้วยตนเองของคนในชุมชน คือ การ Protect เป็นการป้องกันโดยการสร้างงานให้คนในชุมชนมีรายได้มาเลี้ยงดูตนเองและจุนเจือครอบครัวมีเศรษฐกิจที่ดีเพียงพอต่อการเลี้ยงชีพเพื่อป้องกันคนในชุมชนก้าวเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติดและป้องกันผู้ที่เคยก้าวพลาดในยาเสพติดกลับไปกระทำความผิดซ้ำพร้อมทั้งสร้างองค์ความรู้ให้เกิดขึ้นกับทุกคนในชุมชนเกิดความรักความสามัคคีด้วยการสื่อสารในทางบวกด้วยปิยวาจา ให้มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจให้เข้มแข็งรู้เท่าทันภัยยาเสพติดด้วยหลัก “การป้องกัน”

Picture 1: Model of Knowledge Protect for Peace

P = PROTECTION การป้องกัน คือมาตรการที่ใช้สำหรับการป้องกันเหตุของปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ไม่ใช่ปัญหาที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน การป้องกันจึงเป็นมาตรการสำคัญที่สุด สำหรับผู้ที่ยังไม่เคยเป็นปัญหาหรือยังไม่เคยติดยาเสพติดโดยมีเป้าหมายที่จะป้องกันไม่ให้ปัญหาเกิดขึ้น

R = RESPONSE คือการตอบสนองความต้องการของชุมชนส่วนรวมในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า เพื่อความสงบสุขในการอยู่ร่วมกัน

O = ORGANIZE การจัดระเบียบ คือการจัดระเบียบคนในชุมชนมีความรักความสามัคคีมีจิตสำนึก รักษาชุมชนปกป้องที่อยู่อาศัย

T = TELLING STORY คือการเล่าเรื่องเป็นวิธีการหรือเครื่องมือประเภทหนึ่งของการจัดการความรู้ ในการดึงเอาความรู้หรือประสบการณ์ที่อยู่ภายในตัวของผู้ออกมาเล่าหรือถ่ายทอดให้ผู้ฟัง ในที่นี้เป็น การเล่าเรื่องประทับใจในการป้องกันภัยยาเสพติดของชุมชนกุฎิจีนให้ผู้ฟังนำเอาความรู้หรือประสบการณ์นั้นไป ประยุกต์ใช้ในการทำงาน โดยไม่ต้องเสียเวลาเริ่มต้นในการศึกษาเรื่องใหม่ๆ ใหม่

E = EMPATHY คือความเข้าใจ เข้าใจ เมื่อการทำงานย่อมต้องการความเข้าใจ ต้องเรียนรู้และ เห็นถึงความสำคัญในการเอาใจเขามาใส่ใจเราเพราะการทำงานไม่ใช่แค่การรักษาไว้ซึ่งผลงานแต่ยังต้องรักษา ไว้ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลด้วย

C = COMMUNICATION คือการสื่อสารด้วยวาจาที่ไพเราะถ้อยคำที่อ่อนหวานจริงใจ ด้วยหลักการ บริหารคำพูดสี่ประการ คือ เป็นจริง มีประโยชน์ เป็นที่พอใจของผู้ฟัง และถูกกาลเทศะ

T = TRUST คือความไว้วางใจ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไม่ว่ารูปแบบใดปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น รอบตัวเรานั้นส่วนใหญ่จะมีพื้นฐานมาจากการขาดความไว้วางใจทั้งสิ้น ฉะนั้นความไว้วางใจจึงเป็นสิ่งสำคัญที่มี คุณค่าต่อความสัมพันธ์ระหว่างกันความไว้วางใจไม่ได้เกิดขึ้นจากเพียงแค่คำพูดเท่านั้นแต่เกิดจากการกระทำ ที่จะสร้างความไว้วางใจโดยเฉพาะการกระทำหรือการแสดงออกเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ ส่วนตัว

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ปัญหาเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนกุฎิจีน มาจากปัจจัยหลักๆ 3 ประการ คือ 1.ด้านสังคมสิ่งแวดล้อม 2.ด้านการศึกษา และ 3.ด้านเศรษฐกิจ การได้รับอิทธิพลจากเพื่อน ชักชวน ประกอบกับพ่อแม่ผู้ปกครองไม่มีเวลาหาความใส่ใจ การออกมาทำงานด้วยวุฒิการศึกษาที่ต่ำ ทำให้รายได้ไม่พอเพียงและว่างงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Leeka et al. (2019) ศึกษาวิจัยเรื่อง พุทธจริยศาสตร์เพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของชุมชนในจังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของการติดยาเสพติดของชุมชนใน 3 ชุมชน ประกอบด้วย 1) ชุมชนวัดอุดมราม เขต 3 อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 2) ชุมชนหนองกุงชนสาร อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น 3) ชุมชนเปือยน้อย อำเภอ เปือยน้อย จังหวัดขอนแก่น พบว่า มีสาเหตุมาจาก 1) สาเหตุจากความคึกคะนองและการอยากรู้อยากลอง 2) ด้านการคบเพื่อน 3) ด้านครอบครัว 4) ด้านสภาพแวดล้อม การแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชนต้นแบบ พบว่าผู้มีส่วนในการแก้ปัญหายาเสพติดเป็นบุคคลที่มีความเมตตา มีใจรักที่จะช่วยเหลือผู้อื่นให้มีความสุข อยากรู้เห็นสังคมเกิดสันติสุขในการอยู่ร่วมกัน เพื่อหวังให้สังคมชุมชนที่อาศัยอยู่มีความเจริญและปลอดภัย จากยาเสพติด สร้างความรักความสามัคคีให้เกิดขึ้นในชุมชน โดยมุ่งแก้ปัญหาที่มีให้หมดสิ้นไปจากชุมชนคือ ปัญหาด้านยาเสพติด การศึกษา เศรษฐกิจและสังคมสิ่งแวดล้อม หวังป้องกันเหตุที่จะเกิดขึ้นในอนาคตปัญหา เรื่องพื้นฐานทางครอบครัว ภูมิทัศน์ด้านวัฒนธรรมที่มีไม่มากพอ ชุมชนที่อ่อนแอ ให้เกิดผลเป็นรูปธรรม สร้างครอบครัวชุมชนที่เข้มแข็ง ชุมชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้นำชุมชนมีความเอาใจใส่มุ่งมั่นต่อการแก้ปัญหายาเสพติดของชุมชนอย่างจริงจัง สอดคล้องกับ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Thavisin, Premcharoen, and Praphanphoj (2018) ศึกษาวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนต่อการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย พบว่า ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ส่วนมากเป็นเพศชาย มีอายุ 46-55 ปี มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนไม่เกิน 20 ปี และการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชนต่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน ทราบว่าด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีส่วนร่วมเป็นอันดับแรก รองลงมาได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล และ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ตามลำดับ และหลักพุทธสันติวิธี คือ สังคหวัตถุ 4 สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนทั้งในเชิงป้องกันและแก้ไขสาเหตุของการติดยาเสพติดของชุมชน คือ ความคึกคะนองและการอยากรู้ อยากลอง การคบเพื่อน ปัญหาครอบครัว และสภาพแวดล้อมของชุมชน การแก้ไขและการป้องกันปัญหาเสพติดในชุมชน คือ 1) การรณรงค์ให้ความรู้ 2) การใช้มาตรการทางกฎหมาย 3) การใช้วิถีวัฒนธรรมและภูมิปัญญาในชุมชน 4) การบำบัดและการส่งเสริมอาชีพ 5) การประชุมเพื่อหาข้อตกลงชุมชน 6) การสร้างเครือข่ายแบบพหุภาคี 7) การใช้หลักพุทธธรรม การแก้ไขและการป้องกันปัญหาเสพติดที่กล่าวมาทั้ง 7 ข้อข้างต้นคือการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับชุมชนให้มีภูมิต้านทานที่จะต่อต้านภัยยาเสพติดอย่างรู้เท่าทันไม่ต้องตกเป็นทาสของกิเลส ทาสยาเสพติดโดยการสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Wattanapradith, Maeshee Suda Rojjanauthai, Suwanakkul, and Chaisuwan (2020) ศึกษาวิจัยเรื่อง พุทธนวัตกรรมการสร้างภูมิคุ้มกันภัยยาเสพติดโดยผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน พบว่า การทำกิจกรรมขับเคลื่อนชุมชนปลอดยาเสพติด และการมีส่วนร่วมในการกำหนดข้อตกลงร่วมกับชุมชนเกี่ยวกับมาตรการป้องกันยาเสพติดในเชิงป้องกันและเชิงพัฒนา ที่เกิดมาจากกระบวนการแก้ปัญหาที่ชุมชนตระหนักรู้และยอมรับว่าปัญหานี้ต้องช่วยกันแก้ไข โดยการสร้างความตระหนักรู้ เปิดใจรับฟัง ร่วมแสวงหาทางออก ปลุกฝังการเรียนรู้จักชุมชนของเยาวชน อบรมบ่มเพาะ สอนให้รู้ สอนให้รัก สร้างภูมิต้านทานยาเสพติดในชุมชน การพัฒนากลุ่มเด็กและเยาวชนที่มีความเข้มแข็ง มีวิสัยทัศน์กลุ่ม การจัดสรรหน้าที่ และการทำกิจกรรมขับเคลื่อนชุมชนปลอดยาเสพติดในชุมชน

พุทธสันติวิธี ที่เอื้อต่อการแก้ปัญหาเสพติดคือหลักสังคหวัตถุ 4 ได้แก่ ทาน ปิยวาจา อตถะจริยา และสมานัตตตา กล่าวคือให้สมาชิกชุมชนได้มีทักษะในการให้โอกาส ให้เวลากับคนที่ก้าวพลาดในยาเสพติดได้แก้ไขแก้ตัวปรับปรุงเปลี่ยนแปลงในการกลับเข้ามาอยู่ร่วมกับสังคมอย่างปกติสุขเพื่อไม่ให้เขาเหล่านั้นกลับไปกระทำผิดซ้ำอีก โดยมีทักษะในการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ให้มีทักษะที่จะช่วยกิจการของคนอื่นให้ความช่วยเหลือกันและกัน และทำอย่างเสมอต้นเสมอปลาย

ผลจากการวิจัยตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่าการนำเสนอแนวทางการแก้ปัญหาเสพติดของชุมชนภูมิคุ้มกันซึ่งผลจากการวิจัยจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ในการแก้ปัญหาเสพติดจนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ขึ้นมาคือ “PROTECT FOR PEAE” วิธีการป้องกันและแก้ปัญหาเสพติดของชุมชนภูมิคุ้มกันโดยการนำหลักสังคหวัตถุ 4 มาใช้เพื่อให้เกิดความรักความสามัคคีในหมู่ชนประกอบด้วยองค์ 4 ประการกล่าวคือ

1) ทาน คือ การให้ ได้แก่ การเสียสละ การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การแบ่งปันช่วยเหลือกันด้วยสิ่งของ การให้ทาน เช่น กรณีของชุมชนภูมิคุ้มกันให้โอกาส ให้คำแนะนำชี้แนะ ให้ทุนจากกองทุนแม่ของแผ่นดินเพื่อช่วยเหลือผู้ติดยาเสพติดหรือจากผู้ที่ยเสียสละหยิบบินทรัพย์ส่วนตัวให้สมาชิกในชุมชนที่ก้าวพลาดในยาเสพติดเพื่อช่วยเหลือในการตั้งต้นใช้ชีวิตใหม่หลังจากพ้นโทษออกมาทั้งนี้ด้วยความเมตตาที่อยากช่วยเหลือผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน

2) ปิยวาจา ได้แก่ การพูดจาด้วยคำสุภาพ ไพเราะอ่อนหวานเพื่อให้เกิดความสามัคคี โดยใช้หลักการบริหารคำพูดของพระพุทธเจ้าในการสื่อสาร คือทุกคำพูดต้องเป็นจริง มีประโยชน์ เป็นที่พอใจ

ของผู้ฟัง และถูกกาลเทศะ ปิยวาจาทำได้ง่าย เพราะวาจานั้นมีในตัวเรา เพียงแค่มีเมตตาในใจให้กันก็สามารถพูดออกมาได้อย่างน่าฟัง การที่ชุมชนมีตัวแทนเข้าไปพูดคุยกับคนที่ก้าวพลาดในยาเสพติดด้วยการสื่อสารที่เป็นบวกจนผู้ที่ก้าวพลาดในยาเสพติดไว้นั้นเชื่อใจเปิดใจเล่าความจริงเพื่อให้คนที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหา ยาเสพติดสามารถมองเห็นแนวทางในการแก้ปัญหาได้ถูกจุดเกาถูกที่คัน

3) อัตถจริยา หมายถึง การบำเพ็ญประโยชน์ช่วยเหลือกันและกัน และบำเพ็ญสาธารณประโยชน์ในวงกว้าง หลักธรรมข้อนี้มุ่งสอนให้คนพัฒนาตน 2 ด้าน คือ การทำตนให้เป็นประโยชน์ และทำในสิ่งที่ เป็นประโยชน์ การทำตนให้เป็นประโยชน์ หมายถึง ทำตนให้มีคุณค่าในสังคมที่ตนอาศัยอยู่ ช่วยเหลือคนอื่นและสังคมตามกำลัง ทางพระพุทธศาสนาเรียกว่า "คนทำบุญคณะแห่งดงาม" อยู่ที่ไหนก็สร้างความเจริญที่นั่น วิธีทำตนให้เป็นประโยชน์และทำสิ่งที่ เป็นประโยชน์ อาจทำได้หลายวิธี เช่น การที่ผู้ก้าวพลาดในยาเสพติดช่วยเหลืองานสาธารณะ เป็นจิตอาสา เมื่อตนได้รับโอกาสจากชุมชนแล้วก็ส่งต่อความดีงามที่ได้รับนั้นให้ผู้อื่น

4) สมานัตตตา การวางตนเสมอต้นเสมอปลาย หมายถึง การวางตนได้เหมาะสม มีความหมาย 2 ประการ คือวางตนได้เหมาะสมกับฐานะที่ตนมีอยู่ในสังคม และประพฤติตนอย่างเสมอต้นเสมอปลาย เช่น การที่ผู้ที่เคยก้าวพลาดในยาเสพติดเมื่อได้โอกาสที่ดีจากสังคมและสามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างปกติแล้ว ช่วยเหลือชุมชนเป็นจิตอาสา ช่วยงานสาธารณะทุกครั้งที่มีกิจกรรมอย่างเสมอต้นเสมอปลาย ซึ่งต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนที่เข้มแข็งและมีผู้นำที่จริงใจและจริงจังในการแก้ปัญหายาเสพติดทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การที่หลวงพ่อบาทหลวงเจ้าอาวาสวัดชานตาครุส ซึ่งเป็นผู้นำจิตวิญญาณทางศาสนา มีเมตตาต่อชาวบ้านในชุมชน คอยอบรมสั่งสอนให้มีศีลธรรมให้มีภูมิธรรมภูมิใจให้มีภูมิคุ้มกันทางด้านจิตใจ และรู้เท่าทันภัยยาเสพติดที่กำลังจะคุกคามสังคมไม่เพียงปรารภนา โดยให้สมาชิกในชุมชน ได้มีทักษะในการให้ ทักษะในการสื่อสาร รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และทำอย่างเสมอต้นเสมอปลายซึ่งตรงกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา คือหลักสังคหวัตถุ 4 ดังได้กล่าวมาแล้วข้างต้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาสุภวิชัย ปภสฺสโร (วิราม) และคณะ ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสร้างจิตสำนึกเชิงพุทธในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดนจังหวัดเลย” ซึ่งผลการวิจัย ในข้อ 2 ของงานวิจัย พบว่า ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาระดับชาติ ไม่สามารถแก้ปัญหาให้บรรลุผลได้ด้วยองค์กรใดองค์กรหนึ่ง แต่ต้องอาศัยการแก้ไขในมิติต่างๆ ทั้ง 5 รั้วป้องกัน ให้แข็งแรง ทางสถาบันทางสังคมทุกระดับ ทั้งสถาบันครอบครัว สถาบันชุมชน สถาบันโรงเรียน สถาบันศาสนา ต่างทำหน้าที่ของตนอย่างครบถ้วน ระดมความร่วมมือจากทุกภาคส่วนเพื่อร่วมกันสร้างความรู้ ความเข้าใจทัศนคติที่ดี ปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างประสิทธิภาพสมบูรณ์อย่างรู้เท่าทันเหตุการณ์ การพัฒนากระบวนการสร้างจิตสำนึกในการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหายาเสพติดตามแนวชายแดนจังหวัดเลย ซึ่งต้องทำให้คนในพื้นที่มีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการสร้างจิตสำนึก

จนในที่สุดชุมชนภูมินันท์ก็ได้รับผลเป็นที่น่าพอใจ ได้รับผลดีเป็นรูปธรรมอย่างชัดเจน โดยทาง กองบัญชาการตำรวจ นครบาลได้มอบป้ายชุมชนสีขาวปลอดยาเสพติด ติดไว้ที่หน้าชุมชนและติดไว้ที่บ้านแต่ละหลัง ทุกหลังคาเรือน

สรุป

การนำหลักพุทธสันติวิธี ด้วยหลักธรรมชื่อว่า สังคหวัตถุ 4 สอดรับกับการนำไปใช้ในการแก้ปัญหายาเสพติดในชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง คือ ผู้นำชุมชน ผู้นำศาสนาหรือผู้นำจิตวิญญาณ รวมถึงเจ้าหน้าที่รัฐ ตำรวจ ตลอดจนจนถึงชุมชนหากนำไปใช้ จะช่วยทำให้เยาวชนที่ก้าวพลาดสามารถกลับมา มีภูมิธรรม ภูมิใจที่แข็งแกร่งด้วยการได้รับโอกาสและความเข้าใจจากคนที่อยู่รอบข้าง จนเป็นแรงผลักดันให้ผู้ก้าวพลาดในยาเสพติดกลับตัวกลับใจเป็นคนดี สมดังคำขวัญที่ว่า “คืนคนดีสู่สังคม”

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

จากการวิจัยการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนของชุมชนต้นแบบกล่าวคือ ชุมชนกุฎีจีน พบว่า ปัญหาเสพติดจะแก้ไขให้หมดไปจากชุมชนและสังคม ต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สิ่งที่เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถแก้ปัญหาเสพติดได้อย่างยั่งยืนคือปัจจัยด้านการศึกษา สนับสนุนให้เยาวชนมีการศึกษา ระดับการศึกษาที่สอดคล้องกับการรองรับของการมีงานทำทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานของการว่างงานไม่มีรายได้ ให้ทุกคนในสังคมมีการศึกษา มีงานทำมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพจากการประกอบอาชีพสุจริต ทางด้านจิตใจเพื่อให้คนในสังคมมีจิตใจที่เข้มแข็งไม่อ่อนไหว มีที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ (ศาสนา) มีศีลธรรมคุณธรรมและให้มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็งในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างรู้เท่าทัน โดยมีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจจากผู้นำศาสนาหรือผู้นำจิตวิญญาณ ตามความเชื่อของแต่ละศาสนา จากการถอดบทเรียนตามหลักพุทธสันติวิธีในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนกุฎีจีนซึ่งเป็นชุมชนต้นแบบในการแก้ปัญหาเสพติดคือหลักธรรมสังคหวัตถุ 4 ที่ทำให้เกิดความรัก ความสามัคคีในหมู่ชน สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางพัฒนาให้กับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถนำไปบูรณาการต่อยอดขยายผลให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาเสพติดในชุมชนอื่นๆ ต่อไป

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้มองเห็นประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 วางระบบการศึกษาให้กับสังคมโดยรวมอย่างจริงจังเป็นรูปธรรม ใจความสำคัญคือการสนับสนุนให้สังคมมีการศึกษาเพียงพอต่อการมีงานทำมีรายได้ซึ่งเป็นเหตุปัจจัยหลักในการป้องกันมิให้คนในสังคมก้าวพลาดในยาเสพติด โดยพัฒนาโครงสร้างการศึกษาให้เป็นรูปธรรมที่เสมอภาคที่ทุกคนเข้าถึงได้

2.2 การวางระบบงานเพื่อรองรับบุคลากรให้สอดคล้องกับผู้จบการศึกษาเพื่อเลี่ยงจากการว่างงานให้สังคมมีงานทำมีรายได้มาจุนเจือครอบครัว เพื่อมิให้เยาวชนเข้าไปข้องเกี่ยวกับยาเสพติด

References

- Department of Corrections. (2023). *Report on Statistics of People in Prison for Drug Cases Throughout Thailand*. Retrieved January 9, 2023, from http://www.correct.go.th/rt103pdf/report_result.php?date=2023-01-01&report=drug
- Leeka, J. et al. (2019). The Buddhist Ethics for Prevention and Resolution of The Drug Problem of the Community in KhonKaen Province. *Journal of Graduate MCU Khon Kaen Campus*, 6(1), 73-85.
- National Statistical Office. (2022). *Statistics on Drug Cases in Thailand*. Retrieved January 2, 2023, from http://ittdashboard.nso.go.th/preview2en.php?id_project=95
- Phramaha Suphawich Prapassaro (Wiram), Nualnoy, P., Kongthip, A., & Phiriyasuvat, J. (2022). The Process of Building a Buddhist Consciousness in the Prevention and Surveillance of Drug Problems along the Border Loei Province. *Journal of MCU Ubon Review*, 7(2), 871-882.

- Thavisin, N., Premcharoen, N., & Praphanphoj, N. (2018). The Participation of the Community Leaders to Resolve the Drug Problem in the Area Thawi Watthana District at Bangkok. *Journal of Suvarnabhumi Institute of Technology (Humanities and Social Sciences)*, 4(1), 316-329.
- Wattanapradith, Kh., Maeshee Suda Rojjanauthai, Suwanakkul, R., & Chaisuwan, Ch. (2020). Buddhist Innovation Drug Enforcement for Children and Youth through Community Participation. *Journal of MCU Peace Studies*, 8(3), 814-827.